

Fremsat den 30. november 2016 af børne- og socialministeren (Mai Mercado)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, udlændingeloven og værgemålsloven

(Afskaffelse af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab, anerkendelse af udenlandske ægteskaber og forhøjelse af gebyret for prøvelse af ægteskabsbetingelserne)

§ 1

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1818 af 23. december 2015, foretages følgende ændringer:

1. §§ 1 a og 2 ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 2. Den, som er under 18 år, må ikke indgå ægteskab.«

2. I § 4 ændres »§§ 2-3« til: »§ 3«.

3. I § 13, stk. 3, ændres »500 kr.« til: »et gebyr på 850 kr. (2017-niveau)«, og som 2. pkt. indsættes:

»Gebyret reguleres en gang årligt den 1. januar med det generelle pris- og lønindeks og afrundes til det nærmeste med 10 delelige beløb i kroner.«

4. I § 21, stk. 1, indsættes efter »stk. 2«: », og begge parter ved vielsen var fyldt 18 år«.

5. Efter kapitel 2 indsættes:

»Kapitel 2 a

Anerkendelse af ægteskaber, der er indgået i udlandet

§ 22 b. Et ægteskab, der er indgået i udlandet, anerkendes, hvis ægteskabet er gyldigt i det land, hvor ægteskabet er indgået, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Et ægteskab, der er indgået i udlandet, anerkendes ikke,

- 1) hvis parterne ikke var samtidig til stede ved vielsen,
- 2) hvis en part ved vielsen ikke var fyldt 18 år, eller
- 3) hvis anerkendelse af ægteskabet strider mod grundlæggende danske retsprincipper.

Stk. 3. Uanset stk. 2 anerkendes ægteskabet, hvis der foreligger tvingende grunde herfor, og parterne stilles i en urimelig situation, hvis ægteskabet ikke anerkendes.

Stk. 4. Betingelsen i stk. 2, nr. 2, gælder ikke for EU-/EØS-borgere og disses ægtefæller.

§ 22 c. Et registreret partnerskab, der er indgået i udlandet, anerkendes, hvis betingelserne i § 22 b er opfyldt, og retsvirkningerne af partnerskabet svarer til retsvirkningerne af registreret partnerskab efter dansk ret.«

6. I § 58 b, stk. 1, ændres »§§ 1 a og 4« til: »§ 4«.

§ 2

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 412 af 9. maj 2016, som ændret senest ved § 10 i lov nr. 665 af 8. juni 2016, foretages følgende ændring:

1. I § 56 a, stk. 6, nr. 5, indsættes efter »Danmark,«: »eller«, og § 56 a, stk. 6, nr. 6 ophæves.

Nr. 7 bliver herefter nr. 6.

§ 3

I værgemålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2007 som ændret ved § 8 i lov nr. 434 af 8. maj 2006, § 2 i lov nr. 221 af 21. marts 2011, § 8 i lov nr. 647 af 12. juni 2013 og § 32 i lov nr. 618 af 8. juni 2016, foretages følgende ændring:

1. § 1, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. februar 2017.

Stk. 2. En tilladelse, der er meddelt efter den hidtil gældende bestemmelse i § 1 a, 1. pkt., i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, bortfalder ved lovens ikrafttræden.

Stk. 3. § 1, nr. 4, finder ikke anvendelse på vielser, der er foretaget inden lovens ikrafttræden. For sådanne vielser finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 4. § 1, nr. 5, finder ikke anvendelse på ægteskaber og registrerede partnerskaber, som en dansk myndighed har anerkendt inden lovens ikrafttræden. For sådanne partnerskaber finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 5. § 3, nr. 1, finder ikke anvendelse for unge under 18 år, der har indgået ægteskab før lovens ikrafttræden, og hvor

der i forbindelse med tilladelsen til ægteskabet er fastsat vilkår om, at den pågældende fortsat er mindreårig og dermed umyndig. For sådanne unge under 18 år finder de hidtil gældende regler anvendelse.

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Generelt om indgåelse af ægteskab og retsvirkningerne heraf
 - 2.2. Afskaffelse af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab og ægteskab indgået af mindreårige i Danmark bliver ugyldigt
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Udviklingen i antallet af sager om mindreåriges indgåelse af ægteskab
 - 2.2.3. Børne- og Socialministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.2.3.1. Afskaffelse af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab
 - 2.2.3.2. Ægteskab indgået af mindreårige i Danmark bliver ugyldigt
 - 2.3. Anerkendelse af udenlandske ægteskaber
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Ankestyrelsens afdækning af praksis for anerkendelse af udenlandske ægteskaber af mindreårige
 - 2.3.3. Børne- og Socialministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.4. Forhøjelse af prøvelsesgebyret
 - 2.4.1. Gældende ret
 - 2.4.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3. Ligestillingsmæssige konsekvenser
4. Internationale forpligtelser
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
7. Administrative konsekvenser for borgere
8. Miljømæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning og baggrund

Det overordnede formål med lovforslaget er at sikre, at dansk ret ikke understøtter, at mindreårige indgår ægteskab.

Det foreslås derfor, at muligheden for at dispensere fra alderskravet ved indgåelse af ægteskab afskaffes. Det betyder, at aldersgrænsen for indgåelse af ægteskab er 18 år, og at det ikke er muligt at dispensere herfra, uanset baggrunden for den mindreåriges ønske om at ville indgå ægteskab.

Samtidig foreslås det, at ægteskaber, der er indgået i udlandet af mindreårige, ikke anerkendes i Danmark, medmindre der foreligger tvingende grunde herfor, og parterne ellers vil blive stillet i en urimelig situation.

I forlængelse af forslaget om, at udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige, ikke anerkendes, lovfæstes også de gældende retningslinjer for anerkendelse af udenlandske ægteskaber, hvor begge parter var myndige ved indgåelsen af ægteskabet.

Endelig indeholder lovforslaget forhøjelse af det gebyr, som parter bosat i udlandet skal betale for at få prøvet, om de opfylder betingelserne for at kunne indgå ægteskab i Danmark

således, at gebyret følger den generelle pris- og lønudvikling.

Baggrunden for forslaget om at gøre ægteskabsalderen absolut er et ønske om, at kun myndige personer indgår ægteskab. Et ægteskab indebærer, at parterne skal kunne træffe selvstændige beslutninger om indgribende personlige og økonomiske spørgsmål, og den, som indgår ægteskab, bør således have den fornødne modenhed til at kunne træffe sådanne beslutninger. Med forslaget følger ægteskabsalderen den generelle myndighedsalder.

Forslaget understøttes også af, at muligheden for at dispensere fra alderskravet ved indgåelse af ægteskab stammer fra en tid, hvor ægteskabets funktion og betydning var en anden end i dag. I takt med samfundsudviklingen og deraf ændrede familiemønstre vælger mange par at leve sammen og etablere familie uden at indgå ægteskab. Den familieretlige lovgivning er løbende blevet tilpasset dette sådan, at lovgivningen i dag understøtter etablering af forhold mellem ugifte samlevende. Udviklingen afspejles også i antallet af dispensationer fra alderskravet, der gennem de seneste årtier har været faldende og i dag udgør et yderst begrænset antal.

Hertil kommer, at flere internationale organisationer – navnlig Europarådet, FN og FN's Børnekomite – har fokus på mindreåriges indgåelse af ægteskab ud fra en antagelse om, at indgåelse af ægteskab i en tidlig alder ikke er til den mindreåriges bedste. Børnekomiteen har anbefalet, at ægteskabsalderen generelt er 18 år, og FN har opstillet et udviklingsmål, hvorefter børneægteskaber skal være afskaffet i 2030.

I lyset af forslaget om at afskaffe adgangen til aldersdispensation foreslås også, at der indføres et restriktivt syn på ægteskaber, der er indgået i udlandet af mindreårige. Danske myndigheder bør således ikke medvirke til en accept af sådanne ægteskaber, og udgangspunktet bør derfor være, at sådanne ægteskaber ikke anerkendes efter dansk ret.

Forslaget om at udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige ikke anerkendes, forhindrer samtidig, at reglerne søges omgået ved, at mindreårige, som på grund af deres alder ikke kan indgå ægteskab i Danmark, indgår ægteskab i et andet land og derefter ønsker at få ægteskabet anerkendt i Danmark. Dette gælder dog ikke for EU-/EØS-borgere.

Med forslagene gennemføres på denne måde en samlet løsning, der understøtter, at ægteskab ikke indgås af umyndige personer, og samtidig varetages hensynet til, hvad der er bedst for den mindreårige, uanset om der er tale om mindreårige, som ønsker at indgå ægteskab i Danmark, eller mindreårige, som har indgået ægteskab i et andet land og efterfølgende kommer til Danmark.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Generelt om indgåelse af ægteskab og retsvirkningerne heraf

Reglerne om indgåelse af ægteskab findes i ægteskabsloven (lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1818 af 23. december 2015).

Det fremgår af lovens § 12, at det skal godtgøres (prøves), at parterne opfylder betingelserne for at indgå ægteskab (ægteskabsbetingelserne). Ægteskabsbetingelserne fremgår af lovens kapitel 1, og udover alderskravet i § 1 a, som beskrives nærmere i afsnit 2.2.1., er det bl.a. en betingelse for at indgå ægteskab, at man ikke allerede er gift, og at man har lovligt ophold i Danmark.

Efter lovens § 21, stk. 1, jf. § 20, stk. 2, er en vielse kun gyldig, hvis vielsen sker for en myndighed, der efter loven kan foretage vielser, parterne samtidig er til stede ved vielsen, parterne erklærer at ville ægte hinanden, og parterne af vielsesmyndigheden forkyndes at være ægtefolk. Er en af disse betingelser ikke opfyldt, er vielsen ugyldig. En vielse, som er ugyldig efter disse bestemmelser, kan dog efterfølgende efter § 21, stk. 2, af Ankestyrelsen godkendes som gyldig, hvis særlige grunde taler derfor.

Efter dansk ret knytter et ægteskabs ugyldighed sig således til, at ikke alle krav til vielseshandlingen er opfyldt. Deri-

mod bliver et ægteskab ikke ugyldigt, selvom det efterfølgende viser sig, at parterne ikke opfyldte alle ægteskabsbetingelserne.

Indgåelse af ægteskab medfører en række rettigheder og pligter for ægtefællerne. Disse rettigheder og pligter, der er reguleret i en række love, drejer sig navnlig om faderskab til og forældremyndighed over fælles børn (børneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1817 af 23. december 2015 og forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1820 af 23. december 2015), ægtefællers gensidige arveret (arveloven, jf. lov nr. 515 af 6. juni 2007), gensidig forsørgelsespligt (ægteskabsloven), og ægtefællers råderet over deres formue under ægteskabet og deling af ægtefællers formuer ved skilsmisse (lov om ægteskabets retsvirkninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 1814 af 23. december 2015).

I lyset af samfundsudviklingen og deraf ændrede familiemønstre er der sket en løbende tilpasning af den familieretlige lovgivning sådan, at lovgivningen nu i vid udstrækning også understøtter etablering af forhold mellem ugifte samlevende. En mand anses således som far til et barn, der fødes af en ugift kvinde, hvis han og moderen indgiver en omsorgs- og ansvarserklæring ved registreringen af barnets fødsel. Derved får forældrene også fælles forældremyndighed over barnet. Hvis et faderskab ikke er fastslået i forbindelse med fødslen, kan der hos statsforvaltningen ske en efterfølgende anerkendelse af faderskabet, og der kan samtidig etableres fælles forældremyndighed over barnet. Forældrene gør dette ved at indgive en omsorgs- og ansvarserklæring, der samtidig medfører, at der er fælles forældremyndighed. Der henvises til børnelovens § 2 og § 14 og forældreansvarslovens § 7, stk. 1, nr. 1.

2.2. Afskaffelse af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab og ægteskab indgået af mindreårige i Danmark bliver ugyldigt

2.2.1. Gældende ret

Det fremgår af ægteskabslovens § 1 a, at den, som er under 18 år, ikke må indgå ægteskab uden tilladelse fra den myndighed (kommunen), som efter § 13 skal prøve ægteskabsbetingelserne.

Det er i lovgivningen ikke nærmere reguleret, i hvilke tilfælde kommunen kan give dispensation fra alderskravet. En afgørelse om aldersdispensation træffes således ud fra en vurdering af den konkrete sag og på baggrund af en mangeårig praksis. Denne praksis er nærmere beskrevet i afsnit 2.1.1. i vejledning af 18. marts 2016 om behandling af ægteskabssager (ægteskabsvejledningen).

Der gives efter praksis som udgangspunkt ikke dispensation, hvis begge parter er under 18 år, medmindre der foreligger særlige omstændigheder. Efter praksis gives der ikke dispensation, hvis en af parterne er under 15 år. Dette skyldes, at den seksuelle lavalder er 15 år, jf. § 222 i straffeloven.

I tilfælde hvor en part er under 18 år, dispenseres der fra alderskravet i følgende situationer, medmindre der foreligger særlige omstændigheder:

– Den ene part er fyldt 18 år, og den anden part er fyldt 15 år, og parret har eller venter et barn sammen.

– Den ene part er fyldt 18 år, og den anden part er fyldt 16 år, og parret bor sammen i egen bolig. Hvis parterne har en fælles selvstændig bolig, lægges der også vægt på parternes situation i øvrigt, særligt deres økonomiske situation, navnlig i relation til at kunne bevare boligen. Endelig ses der på forholdets stabilitet.

– Den ene part er fyldt 18 år, og den anden part er fyldt 17 år.

Foreligger der særlige omstændigheder, f.eks. at en part er umoden og derfor ikke forstår betydningen af at indgå ægteskabet, bør kommunen – af hensyn til den mindreårige part – afslå at give dispensation, selvom betingelserne for at dispensere er opfyldt. Hvis en part er tvunget eller presset til at indgå ægteskabet, tilsiger beskyttelsen af den mindreårige og hensynet til den mindreåriges bedste, at kommunen altid skal afslå at give dispensation.

Afgørelser om aldersdispensation træffes efter ovennævnte retningslinjer, også selvom en part stammer fra eller bor i et land, hvor ægteskabsalderen er lavere end i Danmark, eller hvor det er almindeligt at indgå ægteskab i en tidligere alder.

Herudover følger det af ægteskabslovens § 2, at den, som er under 18 år, og ikke tidligere har været gift, ikke må indgå ægteskab uden forældrenes samtykke. Hvis kun den ene af forældrene har forældremyndigheden, er det tilstrækkeligt, at denne forælder giver samtykke til ægteskabet. Hvis ingen af forældrene har (del i) forældremyndigheden, kræves samtykke fra den eller dem, der har forældremyndigheden.

Det fremgår af § 1 i forældreansvarsloven, at børn og unge under 18 år er under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab, og at forældremyndighedens indehaver efter § 2 skal drage omsorg for barnet og kan træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov.

Efter værgemålslovens § 1, stk. 2 og 3, kan mindreårige ikke selv forpligte sig ved retshandler eller råde over deres formue, og den mindreåriges værge handler på dennes vegne i økonomiske anliggender, medmindre andet er bestemt. Det fremgår af § 2, at det er indehaveren af forældremyndigheden, der er den mindreåriges værge. Efter § 24 skal værge inden for hvervets omfang varetage interesserne for den, der er under værgemål.

Efter lovens § 1, stk. 1, 1. pkt., er børn og unge under 18 år, der ikke har indgået ægteskab, mindreårige og dermed umyndige.

Efter lovens § 1, stk. 1, 2. pkt., bliver unge under 18 år, der har indgået ægteskab, myndige. Dette indebærer bl.a., at de fra vielsestidspunktet kan råde over deres formue. Der kan forekomme situationer, hvor det ikke er forsvarligt, at en mindreårig ved ægteskabet selv får rådighed over sin formue, men hvor det alligevel er rimeligt at give tilladelse til ægteskab. Når kommunen giver dispensation fra alderskravet på 18 år, kan kommunen derfor efter ægteskabslovens § 1 a, 2. pkt., fastsætte vilkår om, at parten trods ægteskabet fortsat er mindreårig og dermed umyndig indtil det fyldte 18. år. Dette betyder, at parten forbliver under værgemål. Bestemmelsen har et snævert anvendelsesområde og er kun relevant, når den mindreårige part har en større formue, og der er risiko for, at den mindreårige ikke vil administrere formuen forsvarligt.

Selvom kommunen giver dispensation fra alderskravet, må parterne kun indgå ægteskab med hinanden, hvis de øvrige ægteskabsbetingelser er opfyldt.

2.2.2. Udviklingen i antallet af sager om mindreåriges indgåelse af ægteskab

Antallet af mindreårige, der indgår ægteskab i Danmark, er faldet markant gennem årene. Dette skal formentlig tilskrives samfundsudviklingen og deraf følgende ændring i familiemønstrene, idet flere par end tidligere vælger at etablere samliv og familie uden at indgå ægteskab.

Det fremgår af betænkning nr. 691/1973, afgivet af Ægteskabsudvalget af 1969, at der i 1971 blev givet ca. 500 dispensationer til indgåelse af ægteskab til mindreårige, som ønskede at indgå ægteskab, fordi de var gravide, mens en opgørelse fra Danmarks Statistik viser, at der i perioden 2005-2015 i gennemsnit årligt blev foretaget seks vielser af mindreårige.

2.2.3. Børne- og Socialministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.2.3.1. Afskaffelse af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab

For at kunne indgå ægteskab i Danmark skal man som nævnt i afsnit 2.2.1. være fyldt 18 år, dvs. være myndig. Det er dog muligt at dispensere fra alderskravet, hvis parterne opfylder visse betingelser herfor. Praksis for dispensation fra alderskravet er beskrevet i afsnit 2.2.1.

Det er ministeriets opfattelse, at ægteskabsalderen bør følge myndighedsalderen uden undtagelse, så det sikres, at den, som indgår ægteskab, har den fornødne modenhed til at forstå konsekvenserne af at indgå ægteskab og til selvstændigt at kunne træffe beslutninger om de spørgsmål, der opstår i et ægteskab, både om personlige og økonomiske forhold. Hensynet til den mindreåriges bedste bør altid være styrende i sådanne forhold, og bl.a. FN's Børnekomite har da også anbefalet en ægteskabsalder på 18 år, ligesom FN har opstillet et udviklingsmål om afskaffelse af børneægteskaber i 2030.

Det foreslås derfor, at adgangen til at dispensere fra alderskravet ved indgåelse af ægteskab afskaffes.

Med forslaget tilpasses lovgivning og praksis også samfundsudviklingen og de deraf ændrede familiemønstre. I dag vælger flere par at leve sammen og etablere familie uden at indgå ægteskab. I lyset af denne udvikling er der sket en løbende tilpasning af den familieretlige lovgivning sådan, at lovgivningen nu i vid udstrækning understøtter etablering af forhold mellem ugifte samlevende, f.eks. i relation til faderskab, forældremyndighed, samvær og børnebidrag.

Indgåelse af ægteskab er ikke som tidligere en forudsætning for at sikre bl.a. retsstillingen for fælles børn i relation til faderskab, forældremyndighed og samvær, hvilket har medført, at dispensationsadgangen ikke længere ses at have nævneværdig betydning. Dette afspejles også i antallet af dispensationer fra alderskravet, der gennem de seneste årtier har været faldende og i dag udgør et yderst begrænset antal.

Efter den foreslåede ordning vil der være tale om en absolut aldersgrænse for indgåelse af ægteskab i Danmark, og det vil således i modsætning til den gældende ordning, ikke være muligt at dispensere herfra.

2.2.3.2. Ægteskab indgået af mindreårige i Danmark bliver ugyldigt

Med forslaget om at afskaffe muligheden for at dispensere fra alderskravet ved indgåelse af ægteskab, vil det være en betingelse for at indgå ægteskab, at begge parter er fyldt 18 år.

Som beskrevet i afsnit 2.1. bliver et ægteskab ikke ugyldigt, selvom det efterfølgende viser sig, at parterne ikke opfyldte betingelserne for at indgå ægteskab.

I lyset af at det med forslaget bliver en absolut betingelse for at indgå ægteskab, at man er fyldt 18 år, er det ministeriets opfattelse, at en manglende opfyldelse heraf bør medføre, at ægteskabet er ugyldigt.

Det foreslås derfor, at kravet til alder bliver en gyldighedsbetingelse på samme måde som de i dag gældende krav til selve vielseshandlingen. Forslaget indebærer derfor, at et par, som har indgået ægteskab, uanset at den ene af parterne ikke var fyldt 18 år, ikke betragtes som ægtefæller, idet ægteskabet vil være ugyldigt.

Efter gældende ret kan en ugyldig vielse efterfølgende godkendes som gyldig, hvis særlige grunde taler derfor. Er der tale om en ugyldig vielse af en mindreårig, skal der ved denne vurdering anlægges samme restriktive praksis som ved vurderingen af, om et udenlandsk ægteskab, der er indgået af mindreårige, undtagelsesvist kan anerkendes, jf. afsnit 2.3.3. nedenfor.

2.3. Anerkendelse af udenlandske ægteskaber

2.3.1. Gældende ret

Par, som har indgået ægteskab i udlandet, kan have behov for at få ægteskabet anerkendt i Danmark. Et ægteskab har juridisk betydning for ægtefællerne, bl.a. i forhold til ægtefællernes formueforhold, arveret, forsørgelsespligt over for hinanden og faderskab til og forældremyndighed over fælles børn. Et ægteskab indgået i udlandet kan herudover have betydning for eventuelle fælles børns erhvervelse af dansk indfødsret.

Anerkendelse af et udenlandsk ægteskab indebærer, at parterne anses for ægtefæller efter dansk ret. Dette betyder bl.a., at et ægtepar, der er blevet gift i udlandet, har de samme rettigheder og pligter i Danmark, som hvis ægteskabet var indgået her i landet.

Anerkendes ægteskabet ikke, indebærer dette, at parret ikke betragtes som ægtefæller efter dansk ret.

Dansk ret indeholder ikke lovregler om anerkendelse af udenlandske ægteskaber. Danske myndigheders vurdering af, om et udenlandsk ægteskab kan anerkendes, foretages derfor på grundlag af dansk internationalprivatretlig praksis. Denne praksis er beskrevet i kapitel 9 i ægteskabsvejledningen.

Spørgsmål om anerkendelse af udenlandske ægteskaber opstår typisk under behandlingen af en sag, hvor det har betydning, om parterne efter dansk ret anses som ægtefæller. Sådanne spørgsmål om anerkendelse af udenlandske ægteskaber kan således opstå for en række forskellige myndigheder, f.eks. udlændingemyndighederne (opholdstilladelse), statsforvaltningen (skilsmisse), kommunerne (registrering i CPR) og domstolene (arv og deling af fællesbo). Det er den pågældende myndighed, der tager stilling til, om ægteskabet kan anerkendes i Danmark. Hvis myndighedens afgørelse kan påklages, kan klageinstansen ligeledes tage stilling til spørgsmålet om ægteskabets anerkendelse.

Der er således ikke én myndighed, der har til opgave at afgøre spørgsmål om anerkendelse af udenlandske ægteskaber, men hvis en myndighed er i tvivl om, hvorvidt et udenlandsk ægteskab kan anerkendes efter dansk ret, kan myndigheden forelægge sagen for Ankestyrelsen, der kan afgive en vejledende udtalelse.

Efter grundlovens § 63 er domstolene berettigede til at påkende ethvert spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser. Den endelige vurdering af, om ægteskabet kan anerkendes, henhører således under domstolene.

Efter dansk international privatret anerkendes et ægteskab, der er indgået i udlandet, hvis form- og kompetencereglerne i indgåelseslandet er overholdt, medmindre ægteskabet strider mod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public). Ægteskabet anerkendes, selvom ægteskabsbetingelserne i ægteskabslovens kapitel 1 ikke var opfyldt på vielsestidspunktet.

Dette betyder i praksis, at danske myndigheder anerkender ægteskabet, når følgende betingelser er opfyldt:

– Vielsen opfylder de formkrav, der stilles i det land, hvor vielsen blev foretaget, og vielsen i øvrigt er gyldig i vielseslandet.

– Vielsen er foretaget af en myndighed eller person, der i det land, hvor vielsen blev foretaget, var bemyndiget til at foretage vielsen.

Hvis ovennævnte betingelser ikke er opfyldt, anerkendes ægteskabet ikke, heller ikke selvom begge parter erklærer, at de er og ønsker at være gift med hinanden.

Selvom ægteskabet opfylder disse betingelser, anerkendes ægteskabet ikke, hvis anerkendelse af det vil stride mod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public).

Det nærmere indhold af et ordre public-forbehold fastlægges i retspraksis og i administrativ praksis. Det følger af retspraksis, at ikke-ankendelse af en udenlandsk afgørelse, fordi den strider mod grundlæggende danske retsprincipper, typisk kommer på tale, hvis anerkendelse af afgørelsen vil virke stødende for dansk rets- og moralopfattelse. En udenlandsk afgørelse strider således mod grundlæggende danske retsprincipper, hvis den i den grad er uforenelig med de fundamentale principper, som det danske retssystem bygger på, at anvendelse eller anerkendelse af den må anses som udelukket. Ordre public er således et dynamisk begreb.

Ordre public-forbehold indeholder overordnet set to elementer:

– Behandlingen af den sag, der førte frem til den omhandlede afgørelse, afviger fundamentalt fra den måde, hvorpå tilsvarende sager behandles efter dansk ret.

– Indholdsmæssigt strider den udenlandske afgørelse mod grundlæggende bestemmelser i dansk ret.

Spørgsmålet om ikke at anerkende et udenlandsk ægteskab, fordi det strider mod grundlæggende danske retsprincipper, opstår i praksis navnlig i følgende situationer:

– Fremgangsmåden ved vielsen i udlandet afviger fundamentalt fra fremgangsmåden ved vielser i Danmark, f.eks. fordi parterne ikke var samtidig til stede ved vielsen.

– Ægteskabet strider fundamentalt mod den danske ægteskabslovgivning, dvs. at parterne ikke kunne indgå ægteskab, f.eks. fordi en af parterne var under 15 år på vielsestidspunktet.

Ved vurderingen af, om et udenlandsk ægteskab, der er indgået af mindreårige, kan anerkendes, fremgår det af ægteskabsvejledningen, afsnit 9.2.4.3.2., at myndighederne bør udvise en særlig agtpågivenhed.

Var en part under 15 år ved vielsen, anerkendes ægteskabet ikke i Danmark, fordi anerkendelse af ægteskabet må anses som stridende mod grundlæggende danske retsprincipper. Dette skyldes, at den seksuelle lavalder er 15 år, jf. afsnit 2.2.1. Det bemærkes i den forbindelse, at der i praksis ikke

dispenserer fra det danske alderskrav, hvis en part ikke er fyldt 15 år, jf. afsnit 2.2.1. ovenfor.

Var en part ved vielsen 15 - 17 år og således under den danske ægteskabsalder, er der et betydeligt hensyn at tage til den mindreårige.

Praksis for så vidt angår anerkendelse af udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige, er beskrevet i ægteskabsvejledningen. I den seneste udgave af vejledningen af 18. marts 2016 blev denne praksis skærpet sådan, at der ved vurderingen af disse sager ikke må være tvivl om, at betingelserne for anerkendelse af ægteskabet er opfyldt. Dette betyder, at anerkendelse af ægteskabet altid bør ske efter et konkret skøn og på baggrund af en samlet vurdering af omstændighederne ved indgåelse af ægteskabet og den mindreåriges syn på ægteskabet. Hvis der er tvivl om, hvorvidt de formelle betingelser for indgåelsen af ægteskabet er opfyldt, anerkendes ægteskabet ikke.

Det fremgår videre af vejledningen, at beskyttelsen af den mindreårige og hensynet til den mindreåriges bedste tilsiger, at ægteskaber, der er indgået af en mindreårig mellem 15 og 17 år ved tvang eller utilbørligt pres, ikke anerkendes i Danmark. Tilsvarende gælder, hvis den mindreårige ikke var indforstået med ægteskabet eller ikke forstod betydningen af ægteskabet, f.eks. fordi ægteskabet var arrangeret.

Der skal således altid foretages et konkret skøn på baggrund af en samlet vurdering af omstændighederne ved indgåelse af ægteskabet og den mindreåriges syn på ægteskabet. Hvis der er tvivl om, hvorvidt de formelle betingelser for indgåelsen af ægteskabet er opfyldt, anerkendes ægteskabet ikke.

Disse retningslinjer for anerkendelse af udenlandske ægteskaber gælder, uanset om parterne på vielsestidspunktet boede i Danmark eller i udlandet og uanset parternes statsborgerskab og øvrige tilknytning til udlandet.

Efter afsnit 9.6. i ægteskabsvejledningen anerkendes et registreret partnerskab, der er indgået i udlandet, hvis ovennævnte betingelser er opfyldt. Det er dog en forudsætning, at retsvirkningerne af partnerskabet svarer til retsvirkningerne af registreret partnerskab efter dansk ret.

2.3.2. Ankestyrelsens afdækning af praksis for anerkendelse af udenlandske ægteskaber indgået af mindreårige

Som det fremgår af afsnit 2.3.1. ovenfor, kan en myndighed ved tvivl om, hvorvidt et udenlandsk ægteskab kan anerkendes, forelægge sagen for Ankestyrelsen, som kan give en vejledende udtalelse i sagen.

Ankestyrelsen har foretaget en afdækning til brug for afklaring af praksis for anerkendelse af udenlandske ægteskaber indgået af mindreårige. Afdækningen er foretaget i samarbejde med Udlændingestyrelsen, som ofte tager stilling til, om et udenlandsk ægteskab kan anerkendes, f.eks. i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om familiesammenføring.

Af afdækningen fremgår det, at Ankestyrelsen i perioden 1. januar 2016 til 1. juni 2016 har behandlet en sag og Udlændingestyrelsen otte sager om anerkendelse af et udenlandsk ægteskab, der er indgået af en mindreårig.

I afdækningen har Ankestyrelsen bl.a. oplyst, at Ankestyrelsen og Udlændingestyrelsen anvender det samme udgangspunkt i vurderingen af gyldigheden af udenlandske ægteskaber, idet begge styrelser som udgangspunkt anerkender et ægteskab, hvis det er indgået i overensstemmelse med reglerne i det land, hvor ægteskabet er indgået.

Er ægteskabet indgået i overensstemmelse med indgåelseslandets regler og formkrav, således at ægteskabet er gyldigt i indgåelseslandet, vurderer både Udlændingestyrelsen og Ankestyrelsen herudover, om forholdene omkring ægteskabets indgåelse strider mod grundlæggende danske retsprincipper, dvs. om parterne har været samtidig til stede under vielsen, og hvilken alder parterne havde på tidspunktet for ægteskabets indgåelse. Var en eller begge parter under 15 år på tidspunktet for ægteskabets indgåelse, følger begge styrelser den praksis, at ægteskabet ikke anerkendes.

Af afdækningen fremgår det imidlertid også, at Ankestyrelsen og Udlændingestyrelsen ikke følger den samme praksis for så vidt angår anerkendelse af udenlandske ægteskaber indgået af mindreårige mellem 15-17 år. Således anerkender Ankestyrelsen ægteskabet, hvis det er indgået i overensstemmelse med reglerne i det land, hvor det er indgået, hvorimod Udlændingestyrelsen – ud over at ægteskabet skal være gyldigt i indgåelseslandet – også stiller som betingelse, at parterne derudover ville have fået dispensation fra alderskravet efter de danske regler, som beskrevet i afsnit 2.2.1. ovenfor.

2.3.3. Børne- og Socialministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Par, som har indgået ægteskab i udlandet, kan få behov for at få ægteskabet anerkendt i Danmark. Dette gælder både par med tilknytning til Danmark, som f.eks. vælger at blive gift under en ferie i udlandet, og par, som opholder sig i Danmark midlertidigt eller permanent.

I visse lande er ægteskabsalderen lavere end i Danmark, og danske myndigheder skal derfor i nogle situationer vurdere, om et ægteskab, der er indgået af en mindreårig, kan anerkendes. Det fremgår af ægteskabsvejledningen, at der i sådanne tilfælde er et betydeligt hensyn at tage til den mindreårig, bl.a. fordi ægteskabet kan være indgået under påvirkning og pres fra den mindreåriges familie. Danske myndigheder skal derfor udvise en særlig agtpågivenhed ved behandlingen af disse sager. Udgangspunktet er dog, at udenlandske ægteskaber anerkendes, selvom en part var 15-17 år ved vielsen.

I forlængelse af forslaget i afsnit 2.2.3.1. om at afskaffe adgangen til aldersdispensation har ministeriet overvejet, om det fortsat skal være udgangspunktet, at udenlandske ægte-

skaber, der er indgået af mindreårige på 15-17 år, skal anerkendes i Danmark.

Det er ministeriets opfattelse, at dansk lovgivning og praksis bør understøtte et yderst restriktivt syn på ægteskaber, der er indgået i udlandet af mindreårige. Danske myndigheder bør således ikke medvirke til en accept af sådanne ægteskaber. Ministeriet finder derfor, at udgangspunktet – i modsætning til den gældende ordning – bør være, at udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige, ikke anerkendes i Danmark.

Med forslagene om at afskaffe muligheden for at dispensere fra alderskravet og om ikke at anerkende udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige, gennemføres en samlet løsning, der har som overordnet sigte at understrege, at ægteskaber indgås af myndige personer, og at varetage hensynet til, hvad der er bedst for den mindreårig. Dette gælder uanset, om der er tale om mindreårige, som ønsker at indgå ægteskab i Danmark, eller mindreårige, som har indgået ægteskab i et andet land og efterfølgende kommer til Danmark.

Forslaget forhindrer også, at reglerne søges omgået ved, at mindreårige, som på grund af deres alder ikke kan indgå ægteskab i Danmark, indgår ægteskab i et andet land og derefter ønsker at få ægteskabet anerkendt i Danmark.

Det bemærkes i øvrigt, at forslaget understøttes af en anbefaling fra Europarådet om, at medlemsstaterne som udgangspunkt skal undlade at anerkende udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige, jf. afsnit 4.

Som det fremgår af afsnit 2.3.1., er konsekvensen af forslaget om, at udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige, ikke anerkendes, at parret ikke betragtes som ægtefæller efter dansk ret.

Parret vil kunne indgå ægteskab her i landet, når den mindreårig fylder 18 år, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

Hertil kommer, at det – selvom parternes ægteskab ikke anerkendes – vil være muligt for parterne i vid udstrækning at sikre eventuelle fælles børns rettigheder, jf. afsnit 2.1.

For at sikre at parterne bliver bekendt med disse muligheder, skal myndigheden derfor orientere parterne om, at de ikke betragtes som ægtefæller efter dansk ret, men at det er muligt i vid udstrækning at opnå de samme retsvirkninger som ægtefæller i relation til f.eks. faderskab, forældremyndighed, samvær og børnebidrag.

Det bemærkes i øvrigt, at det følger af udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 1, at der under visse betingelser kan meddeles opholdstilladelse til en udlænding over 24 år, som samlever på fælles bopæl i ægteskab eller i fast samlivsforhold af længere varighed med en i Danmark fastboende person over 24 år.

Endvidere skal der meddeles familiesammenføring i alle tilfælde, hvor Danmarks internationale forpligtelser konkret tilsiger dette. I sådanne tilfælde meddeles opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 1. Det bemærkes herved, at udlændingemyndighederne – i de tilfælde, hvor udlændingemyndighederne vurderer, at der hverken er tale om et rets-gyldigt ægteskab eller et fast samlivsforhold, jf. udlændingelovens § 9 – foretager en vurdering af, hvorvidt parterne har etableret et beskyttelsesværdigt familieliv efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 8, og om Danmark er nærmest til at beskytte dette. Dette betyder, at der vil kunne forekomme tilfælde, hvor udlændingemyndighederne – uanset at en part i et forhold ikke er fyldt 18 år – er forpligtede til at meddele familiesammenføring, fordi parret har etableret et beskyttelsesværdigt familieliv, som Danmark er nærmest til at beskytte. Det bemærkes, at der ikke vil være tale om et beskyttelsesværdigt familieliv, hvis der foreligger et tvangsægteskab eller et tvangssamliv. Endvidere bemærkes det, at samliv udøvet forud for parternes fyldte 15. år efter praksis ikke tillægges betydning.

Dette lovforslag ændrer ikke herved.

Der kan ikke udelukkes, at der vil kunne opstå situationer, hvor parterne stilles i en urimelig situation, hvis det ægteskab, som de har indgået i udlandet, ikke anerkendes, fordi en af dem var mindreårig på vielsestidspunktet. Det foreslås derfor, at det helt undtagelsesvist skal være muligt at anerkende et udenlandsk ægteskab, der er indgået af en mindreårig, hvis der foreligger tvingende grunde herfor, og en manglende anerkendelse vil stille parterne i en urimelig situation.

Det forhold, at parret har eller venter fællesbarn, vil imidlertid ikke alene kunne begrunde en fravigelse af udgangspunktet om, at ægteskabet ikke anerkendes. Hensynet til den mindreårige part i ægteskabet vejer således tungere end hensynet til parternes fælles barn, hvis retsstilling i øvrigt som nævnt i vid udstrækning er eller kan sikres efter den familieretlige lovgivning, uanset om forældrene er gift eller ej. Heller ikke parrets langvarige tilknytning til hinanden, herunder at de har levet sammen gennem længere tid, eller det forhold, at parret har indgået ægteskab i et land, hvor samfundsnormer tilsiger, at samliv kun kan foregå inden for rammerne af et ægteskab, vil kunne begrunde en fravigelse af udgangspunktet om, at ægteskabet ikke anerkendes.

Der vil alene kunne foreligge sådanne tvingende grunde til at anerkende ægteskabet, hvis dette ellers vil stille parterne i en urimelig situation. Er det således f.eks. på grund af en af parternes dødsfald umuligt at løse de retlige udfordringer, der opstår ved en manglende anerkendelse, kan det tale for, at ægteskabet alligevel anerkendes.

Forslaget forudsættes administreret sådan, at Danmarks internationale forpligtelser overholdes, navnlig i forhold til retten til familieliv efter artikel 8 i EMRK, jf. afsnit 4.

Forslaget om som udgangspunkt ikke længere at anerkende udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige, gennemføres ved at indsætte en bestemmelse herom i ægteskabsloven.

Samtidig foreslås det, at der i ægteskabsloven indsættes en generel bestemmelse om anerkendelse af udenlandske ægteskaber. Efter dette forslag videreføres den gældende praksis på området, jf. beskrivelsen i afsnit 2.3.1.

2.4. Forhøjelse af prøvelsesgebyret

2.4.1. Gældende ret

Det fremgår af § 12 i ægteskabsloven, at det skal godtgøres, at ægteskabsbetingelserne er opfyldt, før ægteskab kan indgås. Ægteskabsbetingelserne fremgår af lovens kapitel 1.

Efter § 13, stk. 1, foretages prøvelsen af kommunalbestyrelsens formand (kommunen).

Parterne skal som udgangspunkt ikke betale for at få foretaget en prøvelse af ægteskabsbetingelserne. Hvis begge parter har bopæl i udlandet, skal de dog betale et gebyr på 500 kr., jf. lovens § 13, stk. 3.

Prøvelsesgebyret på 500 kr. blev indført i 1990 ved § 7, nr. 4, i lov nr. 396 af 13. juni 1990 om ændring af straffeloven og retsplejeloven m.v. (Forenkling og modernisering inden for Justitsministeriets område). Gebyret er ikke blevet reguleret siden.

2.4.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Da prøvelsesgebyret ikke er blevet reguleret siden indførelsen i 1990, er gebyret med årene blevet forholdsmæssigt mindre på grund af den generelle pris- og lønudvikling.

KL og flere kommuner har oplyst, at omkostningerne ved behandling af prøvelsessager, hvor begge parter har bopæl i udlandet, overstiger gebyret. En regulering af gebyret på baggrund af det generelle pris- og lønindeks siden 1990 vil medføre, at gebyret i dag vil skulle fastsættes til ca. 850 kr.

Det foreslås derfor, at gebyret forhøjes fra 500 kr. til 850 kr., og at gebyret fremover årligt reguleres den 1. januar med det generelle pris- og lønindeks og afrundes til nærmeste med 10 delelige beløb i kroner.

Da gebyret kun skal betales i sager om prøvelse af ægteskabsbetingelserne, hvor begge parter har bopæl i udlandet, vil forhøjelsen ikke have betydning for borgere her i landet. Det vurderes rimeligt, at personer bosat i udlandet, der vil giftes i Danmark, er med til at dække kommunernes omkostninger ved behandlingen af prøvelsessagen, og at gebyret bringes på niveau med den generelle pris- og lønudvikling.

Forslaget gennemføres ved en ændring af gebyrets størrelse i lovens § 13, stk. 3, og ved indsættelse af et nyt 2. pkt. i § 13, stk. 3.

3. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Bestemmelsen i ægteskabslovens § 1 a om, at den, som er under 18 år, ikke må indgå ægteskab uden tilladelse, er efter ordlyden kønsneutral, da aldersgrænsen for indgåelse af ægteskab er ens for begge køn. Der er således ikke forskel på mænds og kvinders retsstilling efter denne bestemmelse.

Lovforslaget vil have betydning for mindreårige, der ønsker at indgå ægteskab i Danmark, og for personer, der ønsker at få deres udenlandske ægteskab anerkendt i Danmark, og som på vielsestidspunktet var under 18 år.

Det er erfaringen fra praksis i de i afsnit 2.2.2. og 2.3.2. nævnte sager, at kvinder udgør den altovervejende andel af mindreårige, der søger om dispensation til at indgå ægteskab, og af mindreårige, der har indgået ægteskab i udlandet. Henset til at formålet med forslaget er, at dansk ret ikke understøtter, at mindreårige – i praksis kvinder – indgår ægteskab, vurderes det, at lovforslaget vil have positive ligestillingsmæssige konsekvenser.

4. Internationale forpligtelser

Med forslaget lægges der bl.a. op til at indføre et absolut alderskrav på 18 år for at indgå ægteskab i Danmark. Der lægges endvidere op til, at ægteskaber, der er indgået i udlandet, alene anerkendes, hvis nogle nærmere opregnede betingelser er opfyldt, herunder at begge parter ved vielsen var fyldt 18 år. Ægteskaber, der er indgået i udlandet, og som ikke overholder lovens betingelser for anerkendelse, vil dog kunne anerkendes i Danmark, hvis tvingende grunde taler derfor, og parterne stilles i en urimelig situation, hvis ægteskabet ikke anerkendes.

En manglende ret til at indgå ægteskab eller et afslag på anerkendelse af et ægteskab indgået i udlandet kan efter omstændigheder udgøre et indgreb i retten til privatliv og retten til at indgå ægteskab efter artikel 8 og 12 i Menneskerettighedskonventionen.

Det følger af artikel 8 i Menneskerettighedskonventionen, at enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv. Beskyttelsen efter denne bestemmelse er imidlertid ikke absolut. Der kan gøres indgreb i de nævnte rettigheder, hvis indgrebet er foreskrevet ved lov og er nødvendigt i et demokratisk samfund (dvs. opfylder kravet om proportionalitet) til varetagelse af nærmere bestemte anerkendelsesværdige formål, herunder at beskytte andres rettigheder og friheder, jf. konventionens artikel 8, stk. 2.

Europarådet har i resolution 1468 (2005) anbefalet, at ægteskabsalderen i medlemsstaterne skal være mindst 18 år, og at medlemsstaterne skal undlade at anerkende ægteskaber, som mindreårige har indgået i udlandet, medmindre anerkendelse af ægteskabet er til den mindreåriges bedste.

Det følger endvidere af artikel 12 i Menneskerettighedskonventionen, at giftefærdige mænd og kvinder har ret til at indgå ægteskab og stifte familie i overensstemmelse med de na-

tionale love om udøvelsen af denne ret. Retten til at indgå ægteskab er således ikke en absolut rettighed og kan derfor nationalt underkastes både formelle og materielle begrænsninger. Det følger dog af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, at sådanne begrænsninger ikke må begrænse retten i et sådant omfang, at selve kernen i retten gøres indholdsløs.

FN's Børnekomite har i sin generelle udtalelse nr. 4 fra 2003 indtrængende henstillet, at ægteskabsalderen i medlemsstaterne skal være mindst 18 år. I generel udtalelse nr. 31 fra 2014 har komiteen sammen med CEDAW-komiteen udtalt, at en mindreårig, der er fyldt 16 år, i exceptionelle situationer kan få tilladelse til at indgå ægteskab, forudsat at barnet har den fornødne modenhed.

Den 25. september 2015 vedtog FN nye verdensmål for bæredygtig udvikling, der indeholder 17 udviklingsmål, der bl.a. skal gøre en ende på fattigdom og bekæmpe ulighed og uretfærdighed inden 2030. Et af disse udviklingsmål handler om ligestilling og rettigheder for kvinder og piger og omfatter bl.a. afskaffelse af børneægteskaber.

Disse anbefalinger om afskaffelse af børneægteskaber begrundes med, at det er bedst for børn ikke at blive gift i en for tidlig alder, idet det bl.a. kan medføre dårligere fremtidsperspektiver for særligt piger på grund af tidlig afsluttet skolegang og deraf følgende ringe muligheder for at få arbejde og opnå økonomisk uafhængighed.

Som det fremgår af afsnit 1, er baggrunden for forslaget om at gøre ægteskabsalderen absolut, at ægteskabsalderen bør følge myndighedsalderen uden undtagelse, således at kun myndige personer kan indgå ægteskab. Der er herved lagt vægt på, at ægteskab indebærer, at parterne skal kunne træffe selvstændige beslutninger om indgribende personlige og økonomiske spørgsmål, hvorfor den, som indgår ægteskab, skal have den fornødne modenhed til at kunne træffe sådanne beslutninger.

Udenlandske ægteskaber indgået af mindreårige kan på denne baggrund alene anerkendes, hvis tvingende grunde taler derfor, og parret således ellers stilles i en urimelig situation. Det bemærkes, at en afgørelse om manglende anerkendelse af et udenlandsk ægteskab kan indbringes for domstolene, og at det er forudsat i afsnit 2.3.3., at ordningen administreres i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

Forslagene er således begrundet i hensynet til den mindreåriges rettigheder og friheder og går efter ministeriets opfattelse ikke videre end nødvendigt for at opnå det tilsigtede formål. Samtidig er det ministeriets opfattelse, at forslaget ikke begrænser retten til at indgå ægteskab i et sådant omfang, at selve kernen i retten gøres indholdsløs.

Det er på denne baggrund ministeriets opfattelse, at de foreslåede ændringer, hvorefter der indføres et absolut alderskrav på 18 år for at indgå ægteskab i Danmark, og hvor udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige alene

anerkendes, hvis tvingende grunde taler herfor, og parterne ved en manglende anerkendelse stilles i en urimelig situation, er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget om afskaffelse af adgangen til dispensation fra alderskravet ved indgåelse af ægteskab og reguleringen af anerkendelse af udenlandske vielser i ægteskabsloven har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

Forslaget om forhøjelse af prøvelsesgebyret vil medføre, at den andel af sagens omkostninger, der dækkes af gebyret, bringes på niveau med den generelle pris- og lønudvikling, siden gebyret blev indført i 1990. Antallet af sager på landsplan, hvor der skal betales gebyr, kendes ikke, men det vurderes at være meget skævt fordelt blandt kommunerne. En skønsmæssig opgørelse fra en række repræsentative kommuner viser således en stor forskel i antallet af sager, f.eks. omkring 2.000 sager årligt i kommuner som Tønder og Ærø, mens antallet for kommuner som Greve og Frederiksberg udgør hhv. 3 og 200 årligt.

Da der er tale om en forhøjelse af gebyret, som tager udgangspunkt i manglende dækning af omkostninger, vil den foreslåede forhøjelse og de fremtidige årlige reguleringer af gebyret ikke give anledning til regulering af det kommunale bloktilskud.

Forslaget om forhøjelse af prøvelsesgebyret vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for staten eller regionerne.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgere med bopæl i Danmark. Par med bopæl i udlandet, som skal giftes i Danmark, vil skulle betale et større gebyr end i dag for behandlingen af deres sag om prøvelse af ægteskabsbetingelserne.

8. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Efter artikel 9 i Den Europæiske Unions Charter Om Grundlæggende Rettigheder sikres retten til at indgå ægteskab og retten til at stifte familie i overensstemmelse med de nationale love om udøvelsen af denne ret.

Det følger af artikel 21, stk. 1, i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), at enhver unionsborger har ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område med de begrænsninger og på de betingelser, der er fastsat i traktaterne og i gennemførelsesbestemmelserne her til.

Artikel 21 i TEUF er udmøntet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område m.v. (opholdsdirektivet).

Opholdsdirektivet finder efter artikel 3 anvendelse på enhver unionsborger, der rejser til eller tager ophold i en anden medlemsstat end den, hvor vedkommende er statsborger, samt familiemedlemmer, der ledsager unionsborgeren eller slutter sig til denne.

Som familiemedlem betragtes efter artikel 2, nr. 2, i opholdsdirektivet blandt andre unionsborgerens ægtefælle eller registrerede partner, såfremt lovgivningen i værtsmedlemsstaten sidestiller et registreret partnerskab med ægteskab.

Det har været overvejet, om kravet om, at parterne var fyldt 18 år på vielsestidspunktet, kan omfatte EU-/EØS-borgere og disses ægtefæller i sager om anerkendelse af udenlandske ægteskaber. Da EU-samarbejdet bygger på gensidig tillid og anerkendelse, er det er Børne- og Socialministeriets vurdering, at det vil rejse væsentlige spørgsmål i forhold til EU-retten at opstille en almindelig lovbestemt aldersbetingelse for anerkendelse i forhold til personer omfattet af EU-retten. Det foreslås derfor, at EU-/EØS-borgere og disses ægtefæller, uanset nationalitet, undtages fra det generelle alderskrav i anerkendelsessager. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5.

Det er på den baggrund Børne- og Socialministeriets vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med EU-retten.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 5. september 2016 til den 3. oktober 2016 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, anerkendte og godkendte trossamfund, Ankestyrelsen, byretterne, Børnerådet, Børns Vilkår, Danmarks Provsteforening, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Røde Kors, Danske Advokater, Danske Familieadvokater, Den Danske Dommerforening, Den Danske Præsteforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Offentlige Chefer i Statsforvaltningen, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Institut for Menneskerettigheder, Kommunerne, KL, Red Barnet, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigsombudsmanden i Grønland, Statsforvaltningen, Unicef Danmark, Vestre Landsret og Østre Landsret.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Forslaget om forhøjelse af prøvelsesgebyret vil medføre, at gebyret, bringes på niveau med den generelle pris- og lønudvikling, siden gebyret blev indført i 1990.	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Par med bopæl i udlandet, der vil giftes i Danmark, vil skulle betale et større gebyr end i dag for at få prøvet ægteskabsbetingelserne.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Det er vurderingen, at forslaget er i overensstemmelse med EU-retten, jf. afsnit 9.	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	JA	NEJ X

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1

Efter ægteskabslovens § 1 a må den, som er under 18 år, ikke indgå ægteskab uden tilladelse fra den myndighed (kommunen), som efter § 13 skal prøve ægteskabsbetingelserne.

Det er i lovgivningen ikke nærmere reguleret, i hvilke tilfælde kommunen kan give dispensation fra alderskravet. En afgørelse om aldersdispensation træffes således ud fra en vurdering af den konkrete sag og på baggrund af en mangeårig praksis. Denne praksis er nærmere beskrevet i afsnit 2.1.1. i vejledning af 18. marts 2016 om behandling af ægteskabs-sager (ægteskabsvejledningen).

Der gives efter praksis som udgangspunkt ikke dispensation, hvis begge parter er under 18 år, medmindre der foreligger særlige omstændigheder. Efter praksis gives der ikke dispensation, hvis en af parterne er under 15 år. Dette skyldes, at den seksuelle lavalder i Danmark er 15 år, jf. § 222 i straffeloven.

Som det fremgår af overvejelserne i afsnit 2.2.3.1., foreslås det at afskaffe muligheden for at dispensere fra alderskravet.

Det foreslås med lovforslagets § 1, nr. 1, at ophæve bestemmelserne i lovens § 1 a og § 2, og i § 2 indsætte en ny bestemmelse, hvorefter den, som er under 18 år, ikke må indgå ægteskab.

Efter den foreslåede ordning vil der være en absolut aldersgrænse for indgåelse af ægteskab i Danmark på 18 år, og det vil i modsætning til den gældende ordning, ikke være muligt at dispensere herfra.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2.

Til nr. 2

Efter ægteskabslovens § 2 må den, som er under 18 år, og ikke tidligere har været gift, ikke indgå ægteskab uden forældrenes samtykke. Efter § 3 må den, som er under værgemål, ikke indgå ægteskab uden værgens samtykke. Hvis en forælder eller en værge, jf. §§ 2 og 3, nægter at give samtykke til, at en mindreårig eller en person under værgemål kan indgå ægteskab, kan prøvelsesmyndigheden (kommunen) efter § 4 give tilladelse til ægteskabet.

Som en konsekvens af afskaffelsen af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab og samtidig ophævelse af bestemmelsen i § 2 om at forældrene skal give samtykke til den mindreåriges indgåelse af ægteskab (lovforslagets § 1, nr. 1), foreslås det med lovforslagets § 1, nr. 2, at fjerne henvisningen til § 2 i § 4.

Til nr. 3

Det fremgår af § 12 i ægteskabsloven, at det skal godtgøres (prøves), at ægteskabsbetingelserne er opfyldt, før ægteskab kan indgås. Ægteskabsbetingelserne fremgår af lovens kapitel 1. Efter lovens § 13, stk. 1, foretages prøvelsen af kommunen. Parterne skal som udgangspunkt ikke betale for at få foretaget en prøvelse af ægteskabsbetingelserne. Hvis begge parter har bopæl i udlandet, skal der dog betales et gebyr på 500 kr., jf. lovens § 13, stk. 3. Gebyret er ikke reguleret siden indførelsen i 1990.

Med den foreslåede ændring af § 13, stk. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, forhøjes gebyret fra 500 kr. til 850 kr.

Da gebyret kun skal betales i situationer, hvor begge parter har bopæl i udlandet, vil forhøjelsen ikke have betydning for borgere med bopæl her i landet.

Det foreslås også, at gebyret fremover en gang årligt reguleres den 1. januar med det generelle pris- og lønindeks og afrundes til nærmeste med 10 delelige beløb i kroner. Ved den årlige regulering beregnes det kommende års gebyr på baggrund af det gældende gebyrs ikkeafrundede størrelse.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4

Til nr. 4

Efter ægteskabslovens § 21, stk. 1, jf. § 20, stk. 2, er en vielse kun gyldig, hvis vielsen sker for en myndighed, der efter loven kan foretage vielser, hvis parterne samtidig er til stede ved vielsen, hvis parterne erklærer at ville ægte hinanden, og hvis parterne af vielsemyndigheden forkyndes at være ægtefolk. Er en af disse betingelser ikke opfyldt, er vielsen ugyldig.

En vielse, som er ugyldig efter disse bestemmelser, kan dog efterfølgende efter § 21, stk. 2, af Ankestyrelsen godkendes som gyldig, hvis særlige grunde taler derfor.

Som det fremgår af overvejelserne i de almindelige bemærkninger afsnit 2.2.3.1., foreslås muligheden for at dispensere fra alderskravet afskaffet. Med forslaget vil det derfor være en betingelse for at indgå ægteskab, at begge parter er fyldt 18 år.

Det foreslås samtidig med lovforslagets § 1, nr. 4, at ægteskabslovens § 21, stk. 1, ændres sådan, at kravet til alder bliver en gyldighedsbetingelse på samme måde som de i dag gældende krav til selve vielseshandlingen. Forslaget indebærer, at et ægteskab, der er indgået, selvom en af parterne

ikke var fyldt 18 år, vil være ugyldigt, og at parterne derfor ikke betragtes som ægtefæller.

Forslaget gennemføres ved, at § 21, stk. 1, om gyldighedsbetingelserne udvides til også at omfatte en betingelse om, at begge parter skal være fyldt 18 år ved vielsen.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1., kan en vielse, som er ugyldig, efterfølgende godkendes som gyldig, hvis særlige grunde taler derfor, jf. § 21, stk. 2.

Er der tale om en ugyldig vielse af en mindreårig, skal der ved vurderingen af, om vielsen efterfølgende kan godkendes, anlægges samme restriktive praksis som ved vurderingen af, om et udenlandsk ægteskab, der er indgået af mindreårige, undtagelsesvist kan anerkendes, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.3. og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2.

Til nr. 5

Dansk ret indeholder ikke lovregler om anerkendelse af udenlandske ægteskaber. Danske myndigheders vurdering af, om et udenlandsk ægteskab kan anerkendes, foretages derfor på grundlag af praksis som beskrevet i afsnit 9. i ægteskabsvejledningen.

Efter dansk internationalretlig praksis anerkender danske myndigheder et udenlandsk ægteskab, hvis vielsen opfylder de form- og kompetencekrav, der stilles til vielser i indgælseslandet, og vielsen i øvrigt er gyldig efter det pågældendes lands ret. Selvom ægteskabet opfylder disse betingelser, anerkendes ægteskabet dog ikke, hvis anerkendelse vil stride mod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public).

Som det fremgår af overvejelserne i de almindelige bemærkninger afsnit 2.3.3., foreslås det at lovfæste den gældende praksis for anerkendelse af udenlandske ægteskaber, dog sådan at udenlandske ægteskaber indgået af mindreårige ikke anerkendes, medmindre der er tvingende grunde herfor, og parterne stilles i en urimelig situation.

Det foreslås derfor med lovforslagets § 1, nr. 5, at der i ægteskabsloven indsættes et nyt *kapitel 2 a* om anerkendelse af ægteskaber, der er indgået i udlandet, og at der i kapitlet indsættes to bestemmelser, der regulerer anerkendelse af udenlandske ægteskaber og registrerede partnerskaber.

Den foreslåede bestemmelse i § 22 *b* regulerer, hvornår et udenlandsk ægteskab anerkendes efter dansk ret.

Det foreslås med § 22 *b*, *stk. 1*, at et ægteskab, der er indgået i udlandet, anerkendes, hvis ægteskabet er gyldigt i det land, hvor ægteskabet er indgået. Dette svarer til retstilstanden i dag, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.1.

I nogle tilfælde anerkendes ægteskabet dog ikke. Det foreslås med § 22, *stk. 2*, at et udenlandsk ægteskab ikke aner-

kendes, hvis parterne ikke var samtidig til stede ved vielsen, hvis en part ved vielsen ikke var fyldt 18 år, eller hvis anerkendelse af ægteskabet strider mod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public).

Betingelsen om, at parterne skal have været samtidig til stede ved vielsen, og betingelsen om, at ægteskabet ikke anerkendes, hvis anerkendelsen strider mod grundlæggende danske retsprincipper, svarer til den gældende retstilstand som beskrevet i de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.1. For parter, som på tidspunktet for vielsen var myndige, foreslås der således ingen ændringer i forhold til den gældende retstilstand.

Var en part derimod mindreårig, dvs. under 18 år, på tidspunktet for vielsen, vil ægteskabet efter den foreslåede bestemmelse i stk. 2, ikke kunne anerkendes. Som det fremgår af overvejelserne i afsnit 2.3.3., er baggrunden herfor, at muligheden for at dispensere fra alderskravet ved indgåelse af ægteskab i Danmark foreslås afskaffet (lovforslagets § 1, nr. 1), og at dansk lovgivning og praksis også bør understøtte et yderst restriktivt syn på udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige. I modsætning til den gældende ordning, hvorefter sådanne ægteskaber i udgangspunktet anerkendes, indebærer den foreslåede § 22 b, stk. 2, at disse ægteskaber i udgangspunktet ikke anerkendes.

Konsekvensen af forslaget om, at udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige, ikke anerkendes, vil være, at parret ikke betragtes som ægtefæller efter dansk ret, hvilket myndighederne skal vejlede dem om og de muligheder, der er for at sikre f.eks. faderskab og forældremyndighed på anden vis. Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.3.

Efter den foreslåede § 22 b, stk. 3, kan et ægteskab, der er ugyldigt efter stk. 2, dog anerkendes, hvis der foreligger tvingende grunde herfor, og parterne stilles i en urimelig situation, hvis ægteskabet ikke anerkendes.

Som det fremgår af overvejelserne i de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.3., skal bestemmelsen administreres sådan, at det kun undtagelsesvist skal være muligt at anerkende et udenlandsk ægteskab, der er indgået af mindreårige, hvis der foreligger tvingende grunde, og parret stilles i en urimelig situation.

Det forhold, at parret har eller venter fællesbarn, vil ikke alene kunne begrunde, at ægteskabet anerkendes. Heller ikke parrets langvarige tilknytning til hinanden, herunder at de har levet sammen igennem længere tid, eller det forhold, at parret har indgået ægteskab i et land, hvor samfundsnormer tilsiger, at samliv kun kan foregå inden for rammerne af et ægteskab, vil kunne begrunde, at ægteskabet anerkendes.

Der vil alene kunne foreligge sådanne tvingende grunde til at anerkende ægteskabet, hvis dette ellers vil stille parterne i en urimelig situation. Er det således f.eks. på grund af en af parternes dødsfald umuligt at løse de retlige udfordringer,

der opstår ved en manglende anerkendelse, kan det tale for, at ægteskabet alligevel anerkendes.

Forslaget forudsættes administreret sådan, at Danmarks internationale forpligtelser overholdes, navnlig i forhold til retten til familieliv efter artikel 8 i EMRK. Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 4.

Efter den foreslåede § 22 b, stk. 4, gælder kravet om, at begge parter var fyldt 18 år på vielsestidspunktet, ikke for EU-/EØS-borgere og disses ægtefæller. Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 9.

Endelig videreføres med den foreslåede § 22 c den gældende praksis om, at et registreret partnerskab, der er indgået i udlandet, anerkendes, hvis ovennævnte betingelser for anerkendelse af et udenlandsk ægteskab er opfyldt, og retsvirkningerne af partnerskabet svarer til retsvirkningerne af partnerskab efter dansk ret.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.

Til nr. 6

Det fremgår af § 58 b, stk. 1, at bl.a. afgørelser efter § 1 a om aldersdispensation kan påklages til Ankestyrelsen.

Som en konsekvens af forslaget om afskaffelse af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab (lovforslagets § 1, nr. 1) foreslås det at fjerne henvisningen i § 58 b, stk. 1, til § 1 a.

Til § 2

Det fremgår af udlændingelovens § 56 a, stk. 1, at en uledsaget udlænding under 18 år, der opholder sig her i landet får udpeget en repræsentant til varetagelse af sine interesser, medmindre ganske særlige grunde taler derimod.

Efter § 56 a, stk. 6, nr. 6, ophører hvervet som repræsentant bl.a. når barnet indgår ægteskab, og den myndighed, der efter § 13 i ægteskabsloven skal prøve ægteskabsbetingelserne, ikke træffer afgørelse efter ægteskabslovens § 1 a, 2. pkt.

Som en konsekvens af forslaget om afskaffelse af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab (lovforslagets § 1, nr. 1) foreslås det med lovforslagets § 2, nr. 1, at bestemmelsen i § 56 a, stk. 6, nr. 6, ophæves.

Til § 3

Det fremgår af værgemålslovens § 1, stk. 1, 1. pkt., at børn og unge under 18 år, der ikke har indgået ægteskab, er mindreårige og dermed umyndige. Det fremgår af lovens § 1, stk. 1, 2. pkt., at unge under 18 år, der har indgået ægteskab, er mindreårige og dermed umyndige, hvis statsforvaltningen ved tilladelsen til ægteskabet har fastsat vilkår herom.

Som en konsekvens af forslaget om afskaffelse af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægte-

skab (lovforslagets § 1, nr. 1) foreslås det med lovforslagets § 3, nr. 1, at bestemmelsen i værgemålslovens § 1, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

Til § 4

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. februar 2017.

Dette indebærer, at de nye regler om alderskrav for indgåelse af ægteskab (lovforslagets § 1, nr. 1) også finder anvendelse på sager om aldersdispensation, der er under behandling ved lovens ikrafttræden. I sådanne sager kan der fra lovens ikrafttræden ikke længere meddeles aldersdispensation, heller ikke selvom de nugældende betingelser for aldersdispensation er opfyldt.

Det foreslås i *stk. 2*, at aldersdispensationer, der er meddelt inden loven ikrafttræden, bortfalder ved lovens ikrafttræden. En aldersdispensation, der er meddelt inden loven ikrafttræden, kan således kun anvendes til indgåelse af ægteskab til og med den 31. januar 2017. I forbindelse med høring over lovforslaget, meddelte Social- og Indenrigsministeriet (nu Børne- og Socialministeriet) dette til kommunerne og henstillede, at kommunerne ved fremtidige anmodninger om aldersdispensation orienterer parterne herom, og at kommunerne tillige orienterer de parter, som i den senere tid har fået en aldersdispensation, men som endnu ikke er blevet gift.

Det foreslås i *stk. 3*, at lovforslagets § 1, nr. 4, om, at ægteskaber, der er indgået af mindreårige, er ugyldige, ikke finder anvendelse på ægteskaber, der er indgået inden lovens ikrafttræden.

Ved den foreslåede ændring af ægteskabslovens § 21, stk. 1, (lovforslagets § 1, nr. 4,) ændres betingelserne for, at en vielse, der er foretaget i Danmark, er gyldig, sådan, at det også bliver en gyldighedsbetingelse, at begge parter ved vielsen var fyldt 18 år. Efter den foreslåede overgangsbestemmelse i § 4, *stk. 3*, finder den nye gyldighedsbestemmelse ikke anvendelse på ægteskaber, der er indgået inden lovens ikrafttræden.

Det foreslås i *stk. 4*, at lovforslagets § 1, nr. 5, om anerkendelse af udenlandske ægteskaber og registrerede partnerskaber ikke finder anvendelse på ægteskaber og registrerede partnerskaber, som en dansk myndighed har anerkendt inden lovens ikrafttræden.

Stk. 1 om ikrafttræden af loven den 1. februar 2017 indebærer, at de nye regler om anerkendelse af udenlandske ægteskaber (lovforslagets § 1, nr. 5) også finder anvendelse på sager om anerkendelse af udenlandske ægteskaber og registrerede partnerskaber, der er under behandling ved lovens ikrafttræden. Herefter kan et udenlandsk ægteskab og partnerskab kun anerkendes, hvis betingelserne i ægteskabslovens §§ 22 b og 22 c (lovforslagets § 1, nr. 5) er opfyldt, også selvom ægteskabet og partnerskabet opfylder de nugældende betingelser for anerkendelse.

Dette har navnlig betydning for anerkendelsen af et udenlandsk ægteskab, der er indgået af en mindreårig. Efter lovens ikrafttræden anerkendes sådanne ægteskaber ikke, medmindre de foreslåede betingelser i ægteskabslovens § 22 b, stk. 3, er opfyldt.

Med den foreslåede overgangsbestemmelse i § 4, stk. 4, sikres det, at retsstillingen for par, der har indgået ægteskab i udlandet, og som eksempelvis har fået ægteskabet anerkendt af en dansk myndighed for flere år siden og har indrettet sig herpå, ikke ændres på grund af lovændringen. Bestemmelsen er dog ikke til hinder for at ændre opfattelse af anerkendelse af et udenlandsk ægteskab, der er sket inden lovens ikrafttræden, og beslutte, at ægteskabet alligevel ikke kan anerkendes, hvis det senere viser sig, at ægteskabet efter de før lovens ikrafttræden gældende betingelser for anerkendelse af udenlandske ægteskaber ikke burde have været anerkendt, f.eks. fordi parterne ikke var samtidig til stede ved vielsen.

Bestemmelsen finder anvendelse i alle situationer, hvor en dansk myndighed har anerkendt det udenlandske ægteskab. Det kan f.eks. være udlændingemyndighederne, statsforvaltningen, kommunerne og domstolene.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 5* finder den hidtil gældende regel i værgemålslovens § 1, stk. 1, 2. pkt., fortsat anvendelse for unge under 18 år, som har indgået ægteskab forud for den 1. februar 2017, og hvor der i forbindelse med dispensationen fra alderskravet er fastsat vilkår om, at den unge trods ægteskabet fortsat er mindreårig og dermed umyndig. Dermed sikres det, at sådanne unge fortsat vil være umyndige efter lovens ikrafttræden, indtil de fylder 18 år.

Til § 5

Bestemmelsen i § 5 vedrører lovens territoriale gyldighed.

Det foreslås med lovforslagets § 5, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland, men at loven ved kongelig anordning helt eller delvist kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Ægteskabsloven er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning nr. 37 af 22. januar 2002 og er senest ændret ved kongelig anordning nr. 398 af 20. april 2010. Ægteskabsloven er sat i kraft for Grønland ved kongelig anordning nr. 307 af 14. maj 1993 og er senest ændret ved kongelig anordning nr. 197 af 7. marts 2016.

Udlændingeloven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 182 af 22. marts 2001 og for Grønland ved anordning nr. 150 af 23. februar 2001. Det bemærkes, at den danske udlændingelovs § 56 a, stk. 6, nr. 6, ikke er blevet sat i kraft for Færøerne eller Grønland ved senere anordning.

Værgemålsloven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 397 af 20. april 2010. Loven er ikke sat i kraft for Grønland. Reglerne om myndighed og værgemål findes i anord-

ning nr. 306 af 14. maj 1993 om ikrafttræden for Grønland
af myndighedsloven.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 1818 af 23. december 2015, foretages føl-
gende ændringer:

§ 1 a. Den, som er under 18 år, må ikke indgå ægteskab uden tilladelse fra den myndighed, som efter § 13 skal prøve ægteskabsbetingelserne. Den myndighed, som efter § 13 skal prøve ægteskabsbetingelserne, kan ved meddelelse af tilladelse til indgåelse af ægteskab til en ung under 18 år fastsætte vilkår om, at den unge trods ægteskabet fortsat er mindreårig og dermed umyndig indtil det fyldte 18. år.

1. §§ 1 a og 2 ophæves, og i stedet indsættes:

§ 2. Den, som er under 18 år og ikke tidligere har været gift, må ikke indgå ægteskab uden forældrenes samtykke.

»§ 2. Den, som er under 18 år, må ikke indgå ægteskab.«

Stk. 2. Hvis den ene af forældrene er død, sindssyg, ånds-
svag eller uden del i forældremyndigheden, eller hvis hans erklæring ikke kan indhentes uden særlig vanskelighed eller forsinkelse, er den andens samtykke tilstrækkeligt.

2. I § 4 ændres »§§ 2-3« til: »§ 3«.

§ 4. Nægtes samtykke efter §§ 2-3, kan den myndighed, som efter § 13 skal prøve ægteskabsbetingelserne, give tilladelse til ægteskabet, hvis der ikke er rimelig grund til nægtelsen.

§ 13. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Ved indgivelse af en anmodning om prøvelse af ægteskabsbetingelserne betales 500 kr., hvis ingen af parterne har bopæl her i landet.

Stk. 4. ---

3. I § 13, stk. 3, ændres »500 kr.« til: »et gebyr på 850 kr. (2017-niveau)«, og som 2. pkt. indsættes: »Gebyret reguleres en gang årligt den 1. januar med det generelle pris- og lønindeks og afrundes til det nærmeste med 10 delelige beløb i kroner.«

§ 21. En vielse er kun gyldig, hvis den er sket for en myndighed, der efter loven kan foretage vielser, og under iagttagelse af bestemmelsen i § 20, stk. 2.

4. I § 21, stk. 1, indsættes efter »stk. 2«: », og begge parter ved vielsen var fyldt 18 år«.

Stk. 2. ---

5. Efter kapitel 2 indsættes:

»Kapitel 2 a

Anerkendelse af ægteskaber, der er indgået i udlandet

§ 22 b. Et ægteskab, der er indgået i udlandet, anerkendes, hvis ægteskabet er gyldigt i det land, hvor ægteskabet er indgået, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Et ægteskab, der er indgået i udlandet, anerkendes ikke,

- 1) hvis parterne ikke var samtidig til stede ved vielsen,
- 2) hvis en part ved vielsen ikke var fyldt 18 år, eller
- 3) hvis anerkendelse af ægteskabet strider mod grundlæggende danske retsprincipper.

Stk. 3. Uanset stk. 2 anerkendes ægteskabet, hvis der foreligger tvingende grunde herfor, og parterne stilles i en urimelig situation, hvis ægteskabet ikke anerkendes.

Stk. 4. Betingelsen i stk. 2, nr. 2, gælder ikke for EU-/EØS-borgere og disses ægtefæller.

§ 22 c. Et registreret partnerskab, der er indgået i udlandet, anerkendes, hvis betingelserne i § 22 b er opfyldt, og retsvirkningerne af partnerskabet svarer til retsvirkningerne af registreret partnerskab efter dansk ret.«

§ 58 b. Afgørelser efter §§ 1 a og 4, § 10, stk. 2, og § 11 a, stk. 2, samt afgørelser om anerkendelse af udenlandske skilsmisser til brug for prøvelse af ægteskabsbetingelserne kan påklages til Ankestyrelsen.

Stk. 2. ---

6. I § 58 b, stk. 1, ændres »§§ 1 a og 4« til: »§ 4«.

§ 2

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 412 af 9. maj 2016, som ændret senest ved lov § 10 i lov nr. 665 af 8. juni 2016, foretages følgende ændring:

§ 56 a. ---

Stk. 2-5. ---

Stk. 6. ---

- 1) barnet er meddelt opholdstilladelse i Danmark og får udpeget en midlertidig forældremyndighedsindehaver efter § 28 i forældreansvarsloven,
- 2) barnet fylder 18 år,
- 3) barnet udrejser af Danmark,
- 4) forældremyndighedsindehaveren indrejser i Danmark eller på anden måde bliver i stand til at udøve forældremyndigheden,
- 5) barnets ægtefælle indrejser i Danmark,
- 6) barnet indgår ægteskab, og den myndighed, der efter § 13 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning skal prøve ægteskabsbetingelserne, ikke træffer afgørelse efter § 1 a, 2. pkt., i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, eller
- 7) statsforvaltningen træffer beslutning herom efter stk. 3.

Stk. 7-11. ---

1. I § 56 a, stk. 6, nr. 5, indsættes efter »Danmark,«: »eller«, og § 56 a, stk. 6, nr. 6, ophæves.

Nr. 7 bliver herefter nr. 6.

§ 3

I værgemålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2007 som ændret ved § 8 i lov nr. 434 af 8. maj 2006, § 2 i lov nr. 221 af 21. marts 2011, § 8 i lov nr. 647 af 12. juni 2013 og § 32 i lov nr. 618 af 8. juni 2016, foretages følgende ændring:

§ 1. Børn og unge under 18 år, der ikke har indgået ægteskab, er mindreårige og dermed umyndige. Unge under 18 år, der har indgået ægteskab, er dog mindreårige og dermed umyndige, hvis statsforvaltningen ved tilladelsen til ægteskabet har fastsat vilkår herom.

Stk. 2-3. ---

1. § 1, *stk. 1, 2. pkt.*, ophæves.

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. februar 2017.

Stk. 2. En tilladelse, der er meddelt efter den hidtil gældende bestemmelse i § 1 a, 1. pkt., i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, bortfalder ved lovens ikrafttræden.

Stk. 3. § 1, nr. 4, finder ikke anvendelse på vielser, der er foretaget inden lovens ikrafttræden. For sådanne vielser finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 4. § 1, nr. 5, finder ikke anvendelse på ægteskaber og registrerede partnerskaber, som en dansk myndighed har anerkendt inden lovens ikrafttræden. For sådanne registrerede partnerskaber finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 5. § 3, nr. 1, finder ikke anvendelse for unge under 18 år, der har indgået ægteskab før den 1. februar 2017, og hvor der i forbindelse med tilladelsen til ægteskabet er fastsat vilkår om, at den pågældende fortsat er mindreårig og dermed umyndig. For sådanne unge under 18 år finder de hidtil gældende regler anvendelse.

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.